

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

Czynna ochrona gniazd kulika wielkiego w latach 2013-2014

WSTĘP

Czynna ochrona gniazd kulika wielkiego jest jednym z zadań w projekcie POIS.05.01.00-00-380/12 „Ochrona kulika wielkiego w kluczowych ostojach gatunku w Polsce”, który jest realizowany przez Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian” ze środków Unii Europejskiej w ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zadanie będzie realizowane w najważniejszych ostojach gatunku w Polsce w roku 2013 i 2014. Realizacja zabiegów ochronny czynnej zostanie zlecona przez Zamawiającego (Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”) wykonawcom wyłonionym w drodze przetargu.

TŁO PROJEKTU

Kulik wielki zasiedla rozległe doliny rzeczne, gdzie preferuje zarówno obniżenia z stagnującą wodą, jak i wzniesienia mineralne. Ekstensywny model użytkowania łąk (koszenie w połowie czerwca lub dopiero w lipcu) sprzyjał występowaniu gatunku. Znaczna intensyfikacja produkcji rolnej oraz mechanizacja prac agrotechnicznych spowodowała, że obecnie kulik wielki jest gatunkiem zagrożonym w skali globalnej i na wielu obszarach odnotowuje się szybki zanik jego stanowisk lęgowych.

W wyniku intensyfikacji produkcji rolnej termin koszenia łąk przesunął się o miesiąc. Łąki są koszone już w maju, kiedy w gniazdach wysiadywane są jeszcze jaja lub na przełomie maja i czerwca, w okresie klucia piskląt. Małe pisklęta nie mają szans ucieczki przed kosiarkami. Dodatkowym czynnikiem obniżającym sukces lęgowy kulika wielkiego jest silna presja drapieżników, m.in. lisa, którego liczebności znacznie wzrosła w ostatnim dziesięcioleciu.

OKRES REALIZACJI

Zadanie będzie prowadzone w latach 2013-2014, w miesiącach kwiecień-lipiec.

CEL ZADANIA

Głównym celem zadania jest zwiększenie sukcesu lęgowego kulika wielkiego i zapewnienie trwałości populacji objętych ochroną.

OBSZAR DZIAŁANIA

Czynna ochrona kulika wielkiego będzie prowadzona w najważniejszych ostojach gatunku w Polsce. Wydzielono 4 obszary (części):

Równika Kurpiowska I (część nr 1)

obejmuje OSOP Natura 2000 Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005, dolinę Orzyca oraz kompleksy łąk „Brzozowy Kąt” i „Karaska”

Równika Kurpiowska II (część nr 2)

obejmuje Ostoję Kurpiowską PL156 oraz dolinę Szkwy i dolinę Rozogi

Dolina Dolnego Bugu i Dolina Liwca (część nr 3)

obejmuje OSOP Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001 i Dolina Liwca PLB140002

Nadnoteckie Łęgi (część nr 4)

obejmuje OSOP Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003

PODSTAWOWE ZADANIA WYKONAWCÓW CZYNNEJ OCHRONY GNIAZD KULIKA WIELKIEGO

1. Zlokalizowanie rewirów lęgowych kulika wielkiego na obszarze/obszarach objętych czynną ochroną.
2. Zlokalizowanie gniazd kulika wielkiego przed rozpoczęciem pierwszych zabiegów agrotechnicznych na łąkach (wałowanie, podsiewanie, nawożenie, koszenie).
3. Oznakowanie gniazda kulika wielkiego poprzez ustawienie w ich pobliżu (2 m od gniazda) tyczek bambusowych.
4. Zapisanie położenia gniazd kulika wielkiego za pomocą urządzenia GPS.
5. Wyłożenie w pobliżu gniazd repelentów zapachowych.
6. Odnalezienie właścicieli lub dzierżawców łąk, na których znaleziono gniazda kulika wielkiego. Uzgodnienie z rolnikami odpowiedniej metody ochrony lęgów (np. przesunięcie terminu koszenia łąki, pozostawienie wokół gniazda możliwie dużego płata nieskoszonej roślinności, przeniesienie piskląt w bezpieczne miejsce). Wykonawca musi uzyskać od właściciela lub dzierżawcy zgodę na piśmie na prowadzenie zabiegów czynnej ochrony.
7. Wykonanie co najmniej 10 zdjęć dokumentacyjnych dobrej jakości (dla każdego obszaru). Zdjęcia należy wykonać na różnych etapach prowadzenia czynnej ochrony.
8. Przygotowanie i wysłanie w odpowiednim terminie sprawozdania częściowego i końcowego z wykonania zadania.
9. Dystrybucja wśród rolników materiałów informacyjno-edukacyjnych wydanych w ramach projektu.
10. Promocja projektu na zewnątrz.
11. Udział w spotkaniach roboczych i w konferencji organizowanych w ramach projektu.

TECHNIKA PROWADZENIA CZYNNEJ OCHRONY LĘGÓW KULIKA WIELKIEGO

Prace terenowe są wykonywane przez zespoły dwuosobowe. Dwóch ekspertów (ornitologów), lub ekspert (ornitolog)-pomocnik. W celu wykrycia gniazd kulika wielkiego ornitolog naprowadza za pomocą krótkofalówki, pomocnika na miejsce, w który obserwowano wysiadujące ptaki. Położenie gniazda będzie zapisywane za pomocą urządzenia GPS. W jego pobliżu zostaną wbite cienkie tyczki bambusowe (oznakowanie dla rolnika) oraz wyłożone repelenty zapachowe. Ornitolodzy odnajdą właściciela lub dzierżawcę łąki i uzgodnią z nim odpowiednią metodę ochrony lęgu kulika wielkiego. Będzie ona polegała na przesunięciu terminu koszenia łąki, pozostawieniu wokół gniazda możliwie dużego płata nieskoszonej roślinności lub przeniesieniu piskląt w bezpieczne miejsce.

NIEZBĘDNE WYPOSAŻENIE

Osoby prowadzące czynną ochronę muszą być wyposażone w pojazd umożliwiający szybkie przemieszczenie się pomiędzy poszczególnymi stanowiskami kulika wielkiego w ostoi. Do niezbędnego wyposażenia należy również:

- lornetka
- luneta (sprzęt użyczy Zamawiający)
- odbiornik GPS (sprzęt użyczy Zamawiający)
- zestaw krótkofalówek (sprzęt użyczy Zamawiający)
- tyczki bambusowe do znakowania gniazd (sprzęt użyczy Zamawiający)

- repelenty zapachowe (zapewnia Zamawiający)

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Wykonawca ma obowiązek dostarczenia Zamawiającemu dwóch sprawozdań:

Sprawozdania częściowego, które zawiera:

1. Mapę z rozmieszczeniem wykrytych rewirów lęgowych kulika wielkiego na obszarze objętym działaniami.

Terminy dostarczenia sprawozdań częściowych: 15.05.2013 i 15.05.2014

Sprawozdania końcowego, które zawiera:

1. Sprawozdanie merytoryczne (wersja papierowa):

- a) krótki opis terenu, na którym prowadzono działania,
- b) zestawienie tabelaryczne - liczba stanowisk i par lęgowych, liczba lęgów objętych czynną ochroną, liczba odchowanych młodych,
- c) parametry rozrodu (liczba par ze znanym wynikiem lęgu, liczba par ze stratami, sukces lęgowy, przyczyny strat, liczba młodych na gniazdo, liczba młodych na parę z sukcesem),
- d) opis głównych zagrożeń lęgów kulika wielkiego, podanie stopnia zaawansowania (%) sianokosów (z podziałem na pentady).
- e) wykaz osób (również wolontariuszy) uczestniczących w czynnej ochronie lęgów kulika wielkiego.

2. Wypełnioną kartę gniazd - formularz Excel (wersja elektroniczna).

2. Zgody właścicieli lub dzierżawców łąk, na prowadzenie czynnej ochrony lęgów kulika wielkiego.

3. Płytę CD ze zdjęciami dokumentacyjnymi (min. 10 zdjęć dobrej jakości) dla każdego obszaru.

Terminy dostarczenia sprawozdań końcowych: 31.08.2013 i 31.08.2014

Sprawozdania należy wysłać (listem poleconym) na adres:

Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”
ul. Radomska 22/32, 02-323 Warszawa

Na kopercie należy napisać:

„Czynna ochrona gniazd kulika wielkiego, część nr ..... (podać numer i nazwę) w roku .... (podać właściwy)”.

Kartę gniazd w formie elektronicznej należy wysłać mailem na adres koordynatora projektu e-mail:
magda@bocian.org.pl